

Handleiding voor docenten

Onderwijsproject De slavenreis van het schip de Eenigheid

Achtergrond

Het snauwschip de Eenigheid ondernam van 1761-1763 een handelsreis vanuit Middelburg, via West-Afrika naar het Caraïbisch gebied en weer terug. Van deze driehoekshandel reis is een schat aan documenten beschikbaar.

Een selectie van deze scans vormt de basis van het educatieve project. Dit project, webbased en multifunctioneel, is primair gericht op de bovenbouw van het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Dit educatieve onderwijsproject van het Zeeuws Archief richt zich op scholen in Nederland, maar ook op scholen in de andere betrokken delen van de wereld, zoals Afrika en Amerika.

In oktober 2013 werd een weblog opgezet van de reis van het snauwschip d'Eenigheid, slavenhaler van de Middelburgse Commercie Compagnie, van 1 oktober 1761 t/m 26 maart 1763. Het gaat om een zogenaamde driehoeksreis van: Zeeland – Afrika – Amerika – Zeeland. Van dag tot dag worden de bijdragen uit het scheepsjournaal en het journaal van de chirurgijn gepubliceerd. De eerste bijdrage verscheen 1 oktober 2013, de laatste op 26 maart 2015.

Verschillende onderdelen

Het onderwijsproject bestaat uit een aantal onderdelen, die elk op een eigen manier leerlingen en docenten aanspreken en kunnen worden ingezet, afhankelijk van de specifieke wensen en omstandigheden van een klas of opleiding.

De educatieve verwerking is vakoverstijgend en sluit op zoveel mogelijk punten aan bij het lesaanbod in de groepen waarop gericht wordt, rekening houdend met kerndoelen en verschillende didactische manieren van werken.

Leerlingen worden gestimuleerd zelfstandig samen te werken met elkaar of andere scholen, leerkrachten krijgen middelen in handen die zij naar eigen inzicht in hun lessen kunnen inzetten. Zo kan een school er voor kiezen een langer traject in het project te volgen of een selectie uit het aanbod in te zetten in de lessen ('cherry picking').

Nieuwe media

Het lezen en gebruiken van archiefstukken (niet alleen teksten maar ook veel beeldmateriaal) wordt gekoppeld aan het werken met nieuwe media. Zo krijgt mediawijsheid een historische component. De centrale vraag is: hoe ga je om met informatiebronnen, hoe verwerk je ze, hoe interpreteer je ze, wat kun je er uit leren en welke inzichten kunnen ze je verschaffen.

De reis

De handelsreis van het snauwschip de Eenigheid is opgedeeld in losse thema's of hoofdstukken en lessen in de vorm van werkbladen. Het plannen van de reis, het werven van bemanning, het inslaan van voorraden, de reis naar Afrika, het handelen en de inkoop van Afrikanen, de oversteek over de oceaan, de verkoop van goederen en mensen in de Caraïben, en de retourvaart naar patria.

De hoofdstukken zijn gegroepeerd in drie digitale 'archiefkluizen': Heenreis – Oversteek – Terugreis.

Aansluiting bij kerndoelen, tijdvakken en canons

Doelgroep: bovenbouw primair onderwijs Nederlandstalige gebieden

Doel: leerlingen maken kennis met primaire bronnen over slavenhandel en verwerven kennis over en inzicht in het hoe en waarom van de driehoekshandel, zowel aan de hand van authentieke historische bronnen als via beeldmateriaal en informatie.

Leerlingen leren informatie te achterhalen in informatieve en instructieve teksten, waaronder digitale bronnen. Leerlingen oefenen hun onderzoeksvaardigheden door vragen en opdrachten uit te voeren. Leerlingen leren over de belangrijke historische gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis.

Leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren. Leerlingen denken na over mensenhandel vroeger en nu en hebben een mening over vroegere en hedendaagse mensenhandel.

Aansluiting: het project sluit aan bij de kerndoelen Oriëntatie op jezelf en de wereld en bij de canon van de Nederlandse geschiedenis Slavernij ca. 1637-1863: Mensenhandel en gedwongen arbeid in de Nieuwe Wereld. Tevens sluit het aan bij twee van de tien tijdvakken: Tijd van regenten en vorsten - Gouden Eeuw en 17e eeuw, 1600-1700, en Tijd van pruiken en revoluties - Eeuw van de Verlichting en 18e eeuw, 1700-1800.

Vorm: interactieve educatieve website met diverse leer- en werkvormen, waaronder de mogelijkheid om met scholen in Nederland (bijvoorbeeld scholen uit plaatsen waar een vestiging van de WIC was) opdrachten uit te voeren.

Doelgroep: voortgezet onderwijs wereldwijd

Doel: leerlingen maken kennis met primaire bronnen over slavenhandel en verwerven kennis over en inzicht in slavernij en slavenhandel. Leerlingen oefenen hun onderzoeksvaardigheden en maken daarbij gebruik van authentieke historische bronnen. Leerlingen leren in schriftelijke en digitale bronnen informatie te zoeken, te ordenen en te beoordelen op waarde voor henzelf en anderen.

Leerlingen leren betekenisvolle vragen te stellen over maatschappelijke kwesties en verschijnselen, daarover een beargumenteerd standpunt in te nemen en te verdedigen, en daarbij respectvol met kritiek om te gaan. Leerlingen leren historische bronnen te gebruiken om zich een beeld van een tijdvak te vormen of antwoorden te vinden op vragen, en leren daarbij ook de eigen cultuurhistorische omgeving te betrekken.

Leerlingen leren gebeurtenissen, ontwikkelingen en personen in hun tijd te plaatsen en leren daarbij de relatie te leggen tussen de gebeurtenissen en ontwikkelingen in de twintigste eeuw en hedendaagse ontwikkelingen.

Leerlingen leren actuele vormen van mensenhandel in de wereld te plaatsen tegen hun achtergrond, en leren daarbij de doorwerking ervan op individuen en samenleving (nationaal, Europees en internationaal), de grote onderlinge afhankelijkheid in de wereld, het belang van mensenrechten en de betekenis van internationale samenwerking te zien.

Aansluiting: aangezien het weblog met de teksten uit het scheepslogboek van d'Eenigheid in twee talen (Nederlands en Engels) wordt aangeboden, biedt het webproject een unieke kans om te worden ingezet in het tweetalige onderwijs en is het tevens geschikt om wereldwijd in te zetten.

Voor Nederland sluit het aan bij de kerndoelen Engels en Mens en Maatschappij en bij de canon van de Nederlandse geschiedenis Slavernij ca. 1637-1863 : Mensenhandel en gedwongen arbeid in de Nieuwe Wereld. Tevens sluit het aan bij twee van de tien tijdvakken: Tijd van regenten en vorsten - Gouden Eeuw en 17e eeuw, 1600-1700, en Tijd van pruiken en revoluties - Eeuw van de Verlichting en 18e eeuw, 1700-1800.

Vorm: interactieve educatieve website met diverse leer- en werkvormen, waaronder de mogelijkheid om met scholen in Nederland en over de hele wereld samen te werken en opdrachten uit te voeren via e-twinning.